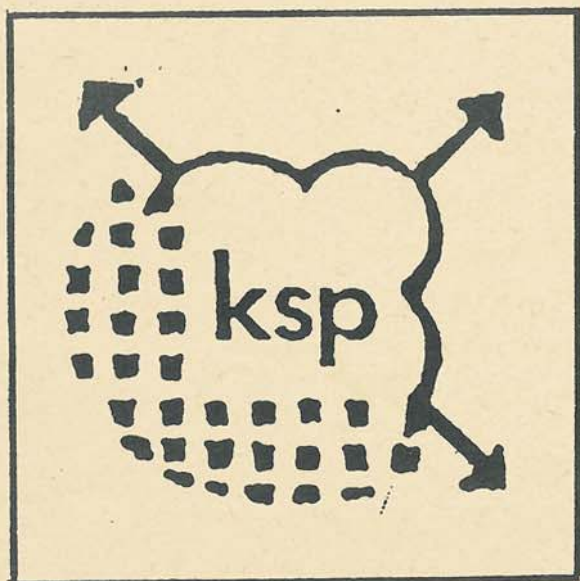
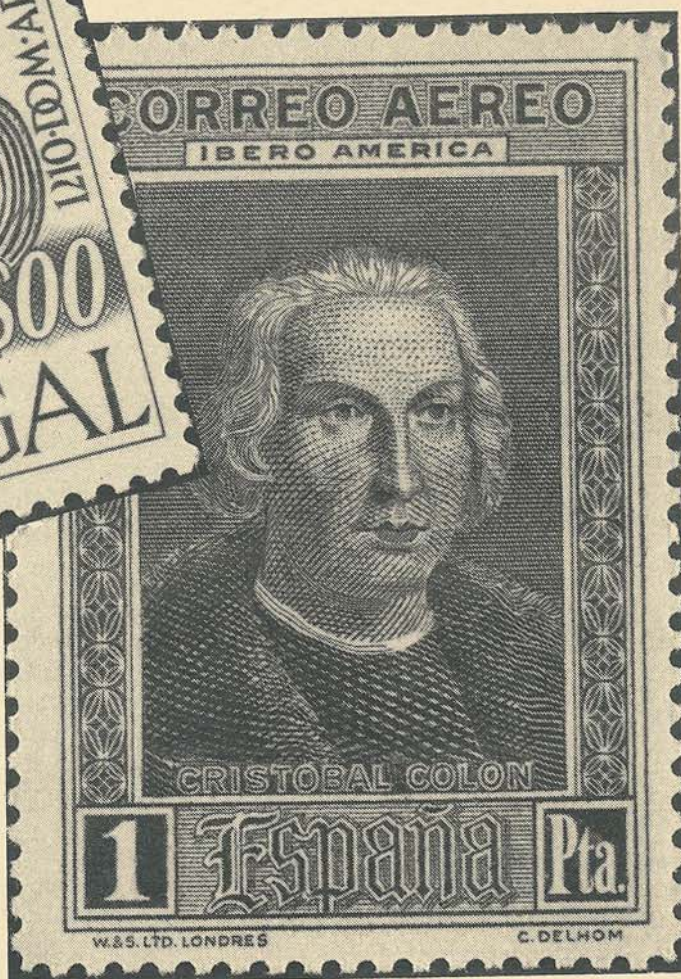

IBERIA

kontaktgroep

spanje ~ portugal

Twee typen van de zegel 25c. Franco voor het kasteel "De la Mota"

We spreken hier over de zegel Un. 1024, Michel 960 of Yv. 766, de 25 c. met de afbeelding van Franco voor het kasteel de la Mota. De Duitse filatelist dr. Karl Steinkamp heeft ontdekt, dat van de zegel van 25 c. twee typen bestaan. Het onderscheid is te zien in de "2".

Type I

Kleur vermiljoen.

De 2 van 25 cts. toont een mooi ronde buitenopwaartse boog.

Een kader rond de waardeaanduiding is nauwelijks zichtbaar.

De naam van de drukkerij onder in het wit is duidelijk leesbaar.

Type II

Kleur matrood.

De 2 van 25 cts. toont geen ronde buitenwaartse boog en lijkt plat.

Het kader rond de waardeaanduiding is duidelijk te zien.

De naam van de drukkerij onder in het wit is zeer onduidelijk.

De postgeschiedenis van het klooster Montserrat

Het klooster Montserrat is niet alleen voor de Catalanen een centrum van Mariaverering, maar ook ver daar buiten. In geheel Spanje is het een begrip en dat is niet van vandaag of morgen. Gedurende zo'n duizend jaar heeft het klooster zowel op religieus als cultureel gebied een vooraanstaande rol gespeeld. Deze belangrijke rol was niet mogelijk geweest als men niet de beschikking had gehad over goede verbindingen met de buitenwereld, want op cultureel gebied is en was het belangrijk om kennis uit te wisselen. De monniken maakten hierbij gebruik van "rótulas" (schriftrollen) die in oude tijden door boden te voet werden vervoerd. Een principe dat we allen uit de oude tijd kennen. Het klooster Montserrat heeft zich gedurende zijn bestaan kunnen beroemen op een goede postverbinding, in de oude tijd zowel als later.

Het klooster Montserrat bezat een zodanige bekendheid, dat zijn postverbindingen reeds werden opgenomen in de eerste uitgave in 1546 van "Repertorios de caminos, guias e itinerarios postales" van Juan Villuga en ook nu nog beschreven in de moderne "Guias postales".

In het begin van de negentiende eeuw werd gebruik gemaakt van het postkoetsennet dat langzamerhand was ontstaan. Men had op die manier regelmatig en "snel" contact met de grafelijke stad Barcelona en andere belangrijke plaatsen en religieuze centra in het vorstendom Catalonië.

In 1859 werd de spoorlijn Barcelona -Martorell - Manresa geopend, de latere "Norte", nu genaamd de "Renfe" (Red Nacional de Ferrocarriles Españoles). De post van en voor Montserrat ging over Martorell en vandaar werd de verbinding onderhouden door een postkoets.

Toen de lijn verlengd werd tot Monistrol, werd dit de overslagplaats en werd de verbinding met het klooster onderhouden met een typisch Catalaanse "tartana" een paardekoetsje.

Een belangrijke dag was 6 oktober 1892 toen de spoorlijn Barcelo-

na - Zaragoza vanaf Monistrol een tandradbaanverbinding kreeg met het klooster. Het was bovendien de eerste tandradbaan in Spanje. Van 1892 tot 1957 was dit de "Ambulante Postal", die het klooster met de spoorlijn verbond en wel via het station Monistrol de Montserrat

Toen in 1957 de tandradbaan werd afgebroken zorgde de Spaanse Posterijen voor een postautoverbinding tussen Barcelona en het klooster. Dagelijks vertrekt de postauto om 9 uur uit Barcelona en dezelfde dag vertrekt hij om 18 uur weer in de richting van die stad.

De postverbinding 1880 - 1915

Het was in die periode dat het klooster en zijn omgeving naast bedevaartoord ook meer bezoek gingen krijgen van toeristen, in het bijzonder tijdens de zomer. Daarbij kreeg men te maken met "toeristenpost" en werd het belangrijk dat er een redelijke postverbinding was tussen het klooster en Monistrol, de dichtstbijzijnde plaats in het dal. De kloosterherberg nam daartoe een "recadero" (bode) in dienst die de verantwoordelijkheid op zich nam voor diverse zaken, waaronder de post, niet alleen van het klooster, maar ook van de mensen die in de omgeving woonden. Zijn functie kan worden omschreven als postmeester.

Deze post werd in Monistrol de Montserrat of in het postrijtuig van de trein afgestempeld. Dit eindigde toen er in 1915 in Monasterio de Montserrat een postkantoor kwam.

Hieronder een aantal in die periode gebruikte stempels.

Treinpoststempel Zaragoza Barcelona

Monasterio de Montserrat (Barcelona)

Type I

Monistrol

1890-1915

Type II
Monistrol de Montserrat
1912-1915

Op willekeurige stukken treft men ook "hulpstempels" aan in gebruik bij de bode of bij de herberg.

Type I
Monasterio de Montserrat
1910-1915

Type II
Montserrat
1910-1930

Stempel van Hotel Marcet te Montserrat.

Het postkantoor sinds 1915

In 1915 kwam er een officieel postkantoor dat resorteerde onder het hoofdpstkantoor te Barcelona. Vooreerst was het een tijdelijk postkantoor (Estafeta auxiliar temporal) dat alleen dienst deed in het seizoen en wel van 1 juli tot en met 30 september. Een der kloosterbroeders verzorgde deze dienst, die via de tandradbaan en het station Monistrol aansluiting had met de spoorlijn Barcelona-Zaragoza. Buiten het seizoen zorgde het klooster zelf voor de verbinding met Monistrol.

In 1936 toen de Spaanse Burgeroorlog uitbrak veranderde er het een en ander. Het klooster kreeg het druk, want er werd een militair hospitaal ingericht terwijl er tevens een revalidatieoord kwam en er ruimte werd vrijgemaakt voor een groot aantal oorlogsvluchtelingen. Het postkantoor werd permanent en bemand door echte postambtenaren.

Toen in de laatste dagen van januari 1939 de nationalistes Barcelona en omgeving bezetten, werd het postkantoor gesloten en bleef dat tot midden 1940. In het bijzonder als gevolg van de vele bedevaartgangers werd toen het postkantoor weer geopend, maar nu permanent en met de naam "Onze lieve Vrouwe van Montserrat" (Estafeta auxiliare honoraria permanente) en uiteraard met dezelfde verbindingen als voorheen. Vanaf 1957 beschikt het postkantoor over een machinestempel.

De volgende stempels werden in de boven beschreven periode gebruikt.

Handstempel type I
 Monasterio de Monserrat
 (zonder "t" in Montserrat)
 1915-20-1-1939

Type II
 Monasterio de Montserrat
 (met "t" in Montserrat)
 Juni 1940 tot heden.

Stempel voor aangetekende stukken
 Monasterio de Monserrat
 (zonder "t" in Montserrat)

Stempel voor brieven met aangegeven waarde
 Monasterio de Monserrat
 (zonder "t" in Montserrat)
 1915-heden

Stempel gebruikt op postwissels
Monasterio de Monserrat
(zonder "t" in Montserrat)
1915-heden

Na bezetting door de nationalisten
gebruikt censuurstempel op de
post

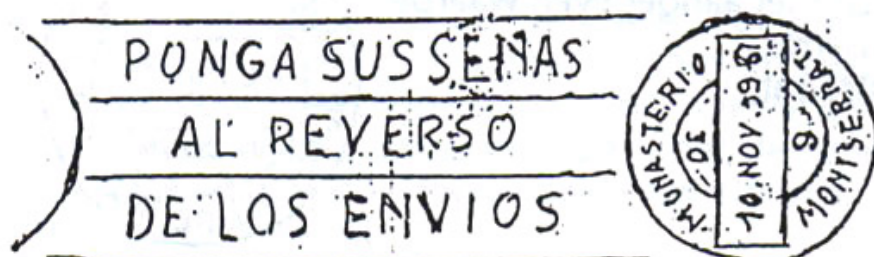
Ellipsvormig stempel voor dienstbrieven
1940-heden

Bijzonder stempel van 1956
75e Jaardag van de kroning van Onze Lieve Vrouwe van Montser-
rat

Machinestempel in gebruik van 1957-1960

Machinestempel in gebruik van 1960 tot op heden
(voor werving van toeristen)

Bijzonder stempel in verband met het bezoek van Paus Johannes Paulus II op 7.11.1982

Tot zover het een en ander over de postgeschiedenis van het klooster Montserrat.

Het is ook hier weer zoals helaas zo dikwijls in de Spaanse filatelie dat er van de Montserratstempels ook vervalsingen bestaan. Zo dient men voorzichtig te zijn met stempels van het type II, die nagemaakt in rubberstempel, zijn gebruikt als eerstedagstempel of laatstedagstempel op zegels van de serie Montserrat van 1931. De lijnen, letters en cijfers in rubberstempels hebben de neiging door de druk dikker en breder te worden dan normaal, waardoor men kan vaststellen dat men met een rubber stempel heeft te doen.

Ook van het bijzonder stempel uit 1956 bestaat een vals stempel. Dat stempel is echter dermate amateuristisch vervaardigd, dat men al snel ziet met een vals stempel te doen te hebben.

Literatuur

J. Campderrós "Falsificaciones y Trucajes del Matasellos del Monasterio de Montserrat". Información de Filatelia y Numismática C.F.N. de Barcelona, Primavera-Verano 1980.

J.M. Colobrans Bru "Montserrat su Correo y su Matasellos". Actualidad Filatélica, Octubre 1975.

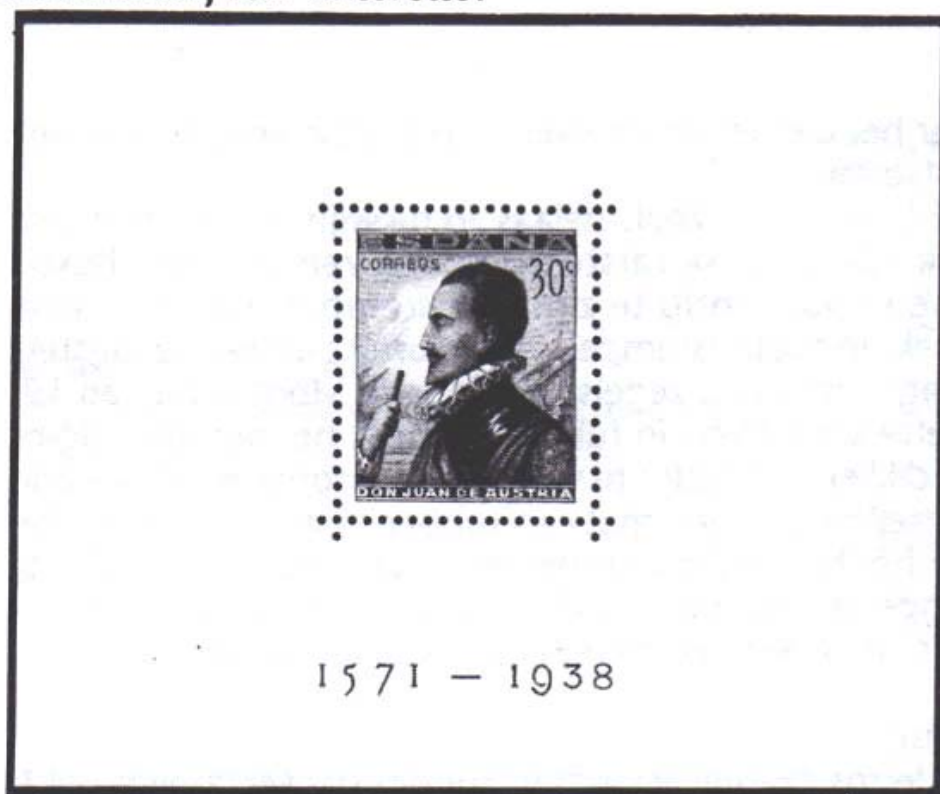
Gregorio Sierra Monge "Matasellos Religiosos Privados de Monasterios y Santuarios", Zaragoza 1977.

De Lepanto-blokken

In 1938, tijdens de burgeroorlog gaf de Nationalistische regering van Franco twee blokken uit, getand en ongetand, die als "De Lepanto-blokken" de filatelistische geschiedenis zijn ingegaan. Het betreft de nummers Un. 862-865.

Het blok met de zegel van 30 c. toont ons het beeld van Don Juan van Oostenrijk, een zoon van Karel V en een halfbroer van Philips II. Later ook nog landvoogd in de Nederlanden tijdens de 80-jarige oorlog. De afbeelding is naar een schilderij van Antonio Moro. Het blok met de zegel van 50 c. toont ons een scene uit de zeeslag naar een schilderij van Tintoretto.

Velen zullen hebben gemeend, dat deze Lepanto-blokken ter herdenking van de slag bij Lepanto werden uitgegeven en in zekere zin was dat ook het geval, maar dat er iets niet helemaal klopte is duidelijk te zien in de jaartallen die op de blokken staan vermeld 1571 - 1938, een periode dus van ongeveer 367 jaar. Normaal worden dergelijke herdenkingszegels/blokken uitgegeven wanneer er sprake is van ronde getallen als 25, 50, 75, 100 en veelvoud daarvan, maar zeker geen herdenking na 367 jaar.

Dat we gelijk hebben blijkt reeds uit het feit, dat Spanje in 1971 toen de slag bij Lepanto 400 jaar geleden plaatsvond, keurig een serie van 3 bijzondere zegels ter herdenking uitbracht. Wat was dan het motief voor de Lepanto-blokken van 1938?

In feite ging het hier om een emissie die puur politiek-propagandistisch was. We moeten niet vergeten, dat de Nationalisten in hun politiek programma een belangrijke rol hadden voor traditie en religie, dus zeg maar conservatief. We zien dat al eerder ook in hun postzegels met afbeeldingen van de beroemde Isabella de Katholiek en El Cid, de grote strijder voor het Christendom tegen de Moren.

In de slag bij Lepanto versloeg een gecombineerde Christelijke vloot onder aanvoering van admiraal Don Juan van Oostenrijk de Turken, hetgeen De Islam voorlopig weerhield om verder in het Middellandse Zee-gebied door te dringen.

De uitgifte van de Lepanto-blokken in 1938 was een politiek-propagandistische zet, waarmee de Nationalisten teruggrepen naar het verleden en in herinnering wilden brengen dat toen de Christelijke vloot de ongelovige Turken had verslagen en dat nu de "Christelijke" troepen van Franco de goddeloze Roden zouden verslaan.

De slag bij Lepanto

Het is wel zinvol om even een stukje geschiedenis op te halen.

De Turken hadden onder leiding van sultan Suleiman II (1520-1566) hun heerschappij over het oostelijk deel van de Middellandse Zee uitgebreid. Het laatste steunpunt voor de rest van Europa was het eiland Cyprus, dat toen onder gezag stond van de republiek Venetië. De Turken hadden besloten tegen Cyprus een offensief te beginnen en dit leidde er toe, dat de Christelijke staten rond de Middellandse Zee zich ernstig bedreigd voelden. Op initiatief van Paus Pius V (Paus van 1566-1572), werd de "Liga Santa" (Heilige Liga) opgericht, waarin Spanje, Genua, Venetië en de Kerkelijke Staat participeerden.

De vloot van de Liga verzamelde zich voor de Siciliaanse havenstad Messina. Zij bestond uit 70 Spaanse galjoenen, 9 van Malta, 12 pauselijke en 140 Venetiaanse schepen, met in totaal 28.000 soldaten, 19.920 matrozen en 43.500 roeiers, in feite een ook nog in onze dagen gigantische macht, dit alles onder opperbevel van Don Juan van Oostenrijk (1547-1578), een halfbroer van de Spaanse koning Philips II en eveneens een zoon van Karel V uit zijn huwelijk met Barbara Blomberg. Deze jongeman was toen slechts 24 jaar oud.

De vloot van de "Heilige Liga" vertrok op 17 september 1571 van Sicilië en bereikte op 5 oktober van dat jaar Cephalonia een van de Ionische eilanden. Daar hoorde men, dat de stad Famagusta op Cyprus door de Turken was veroverd.

In de ochtend van 7 oktober 1571 stootte de vloot in de Golf van Korinthië in de buurt van de havenstad Lepanto (Grieks Naupaktos) op de Turkse vloot onder bevel van Ali Pascha. De Turken beschikten over een vloot van 250 schepen met in totaal 120.000 man. Zij waren dus in feite in schepen en mankracht sterker dan de vloot van de Liga.

Het lukte Don Juan echter, de kern van de Turkse vloot te vernietigen en daarmee de basis te leggen voor een uiteindelijke overwinning. De gehele zeeslag duurde niet veel langer dan drie uur, want in die paar uur werd er fanatiek gestreden, maar aan beide zijden waren de verliezen enorm groot. In totaal zouden er niet minder dan 33.000 doden zijn gevallen om over een veelvoud van gewonden maar niet te spreken. Hoe hard er werd gestreden blijkt wel uit

het feit, dat er sprake was van een pure slachting wederzijds met een gemiddelde van niet minder dan 3 doden per seconde!

Als gevolg van politieke naijver werd de winst van deze zeeslag door de Christelijke landen niet uitgebuit, hetgeen er toe leidde, dat de druk van de Turken op de landen rond de Middellandse Zee bleef voortduren. Zij drongen langzaam steeds meer op, hetgeen er in resulteerde, dat zij ruim honderd jaar later in 1683 voor de tweede maal voor de poorten van Wenen stonden. De stad wist de belegering te doorstaan en werd tenslotte door Poolse strijdkrachten onzet.

Men benutte de overwinning nu wel, door de terugtrekkende Turken voortdurende te blijven achtervolgen en de ene nederlaag na de andere toe te brengen. Zo werden Oostenrijk en een belangrijk deel van Hongarije van de Turken bevrijd.

Het zou hier te ver voeren om de gehele geschiedenis op te halen. De dag van de slag bij Lepanto, 7 oktober, werd door de Katholieke Kerk uitgeroepen tot Dag van het feest van de Heilige Rozenkrans (Fiesta del Santísimo Rosario).

In 1971 gaven de Spaanse Posterijen ter gelegenheid van de 400-jarige herdenking van de slag bij Lepanto een serie van drie bijzondere zegels uit.

De 2p. toont Don Juan van Austria, naar een schilderij van Sánchez Coello; de 5p. geeft een beeld van deze zeeslag, naar een deel van het schilderij van Lucas Valdés; de 8p. toont de standaard van de "Heilige Liga", bewaart in Toledo, zoals die op het admiraalschip heeft gestaan.

Mi.

DE PAPIERSOORTEN VAN DE CERES-ZEGELS

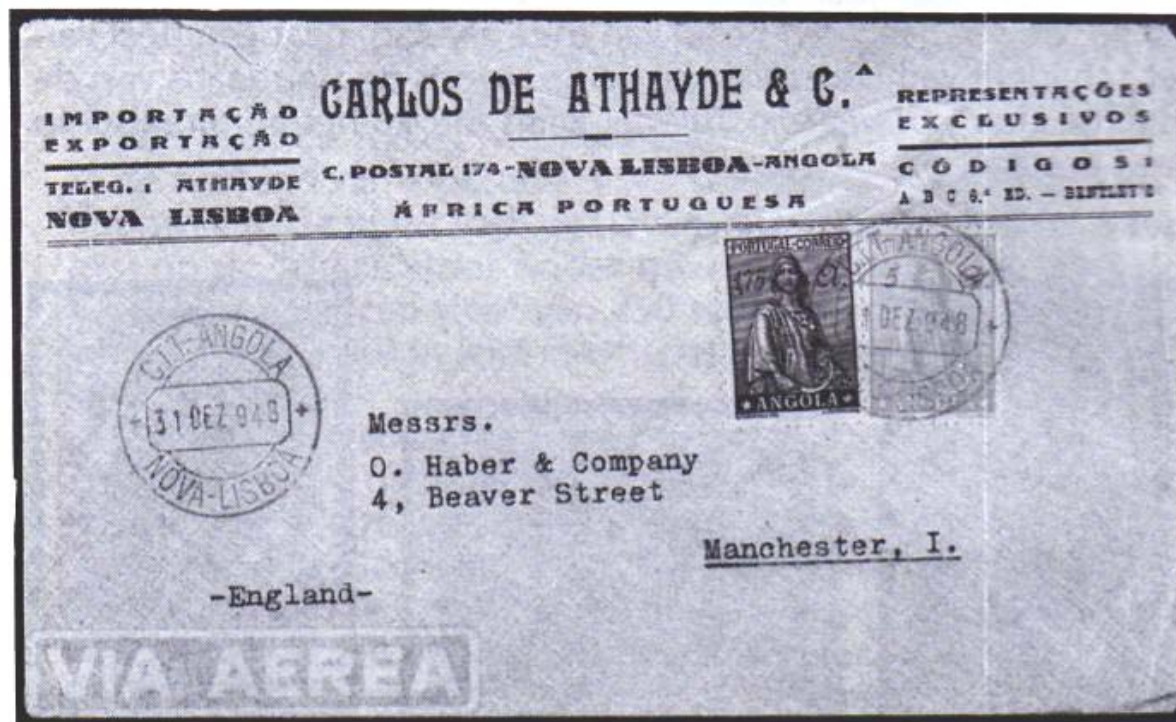
Het verzamelen van de Ceres-zegels van Portugal en Koloniën is zeer boeiend door het grote aantal uitgegeven zegels (ca. 1500) en door de vele afwijkingen en variaties, die bij veel van deze zegels aangetroffen worden. De grote hoeveelheid is ook meteen de grote moeilijkheid, want niemand kan alles bezitten, en verzamelaars zijn dus op elkaar aangewezen voor uitwisseling van informatie.

De papiersoorten zijn daarbij een hoofdstuk apart, want het is niet eenvoudig om onderscheid te maken tussen de vele papierkwaliteiten, die gedurende een periode van 36 jaar gebruikt zijn.

Onderstaand overzicht is bedoeld als een eerste aanzet.

Door het vergelijken van zegels ook met andere emissies en door de gelukkige omstandigheid dat enkele zegels slechts in een soort bestaan, kon dit overzicht worden samengesteld.

De papier-benamingen zijn overgenomen van de Portugese Catalogus uitgegeven door "Ncleo Filatlico do Ateneu Comercial do Porto", kortweg Ncleo. De meeste papiersoorten komen zowel bij Portugal als bij de Koloniën voor.

De papiersoorten zijn te verdelen in twee groepen:

-1- *gecoat papier*, dat aan de voorzijde voorzien is van een speciale laag hoogglans.

Tot deze groep behoren: Esmalte, Porcelana en Lustrado.

Het is bij alle drie moeilijk om gave zegels te vinden, vooral gebruikt, omdat de hoogglans-laag gemakkelijk beschadigd en omdat het papier zelf ook zeer zacht is, en er heel vaak dunne plekken ontstaan.

-2- *ongecoat papier*, dat aan voor- en achterkant hetzelfde is. Hiertoe behoren alle overige soorten.

ESMALTE

Het papier Esmalte is hoofdzakelijk gebruikt voor de Manuel II zegels en deze zijn dan ook goed vergelijkingsmateriaal. Slechts enkele Ceres-zegels zijn op een papier-restant gedrukt.

Het papier is zeer wit, voorkant hoogglans, witte gom en achterkant wit en glad. Dit is het mooiste papier dat voor Ceres is gebruikt. Esmalte betekent emaille.

Papier: Esmalte

Periode: 1912 - 1915

Gom: Wit

Tanding: 15x14

Bijz: dun wit papier, voorkant hoogglans, achterkant glad

Zegels: Portugal , -, 2-, 5-blauw

Azores, India, Lourenzo Marques, Macau

PORCELANA

De eerste oplagen van Portugal en alle Koloniën zijn steeds op dit papier gedrukt. Porcelana (porselein) lijkt erg op Esmalte.

Voorkant hoogglans maar iets meer gebobbeld dan bij Esmalte.

Het voornaamste verschil is aan de achterkant te zien: ongebruikte zegels hebben meestal gele gom en gebruikte zegels zijn van achteren ruw en geel. Waarschijnlijk was de gom zwavelhoudend zodat de achterkant geel kleurt ook bij gebruikte zegels.

Papier: Porcelana

Periode: 1912 - 1915

Gom: Geel

Tanding: 15x14

Bijz: wit papier, voorkant hoogglans, achterkant ruw en geel bij doorzicht tamelijk donker (ondoorzichtig)

Zegels: Portugal en alle Koloniën

PORCELANA COLORIDO

Bij de eerste oplagen worden de hoge waarden (vanaf 20 cent.) gedrukt op papier dat aan de voorkant gekleurd is. Bij afweken wordt de kleur er wat afgespoeld of wordt zelfs geheel wit.

Alle zegels op gekleurd papier, zijn van deze papiersoort, zodat er geen verwarring mogelijk is met andere papiersoorten.

Het papier is wat dikker dan gewoon Porcelana.

Papier: Porcelana Colorido

Periode: 1912 - 1921

Gom: Geel

Tanding: 15x14 en 12x11-

Bijz: eenzijdig gekleurd papier, voorkant hoogglans

Zegels: Portugal en alle Koloniën

LUSTRADO

In de twintiger jaren wordt opnieuw een speciale papiersoort in gebruik genomen voor de hoge waarden (nu vanaf 1 Escudo).

Het papier lijkt weer op Porcelana en Esmalte, maar er is geen verwarring mogelijk (andere waarden/kleuren).

Het papier is veel dikker dan Porcelana, maar ook veel zachter, want vooral bij dit papiersoort is het moeilijk om gave exemplaren te vinden.

Papier: Lustrado

Periode: 1923 - 1926

Gom: wit glanzend

Tanding: 12x11-

Bijz.: dik wit papier, voorkant hoogglans, achterkant glad en wit

Zegels: Portugal en Koloniën hoge waarden

PONTINHADO VERTICAL

Tijdens de eerste wereldoorlog ontstaat er papier-schaarste, zodat de zegeldrukkerij om moet zien naar een beschikbaar alternatief.

Het papier pontinhado valt op door duidelijke rijen verticale streepjes, die als een soort watermerk in het papier zitten.

Er zijn ook andere papiersoorten die zulke streepjes hebben, maar hier zijn deze het scherpst en het best zichtbaar. De streepjes zijn bovendien over het gehele oppervlak van de zegel even goed te zien. Bij ongebruikte zegels zijn de streepjes enigszinds met gom opgevuld en daardoor iets minder goed te zien. De gom is wit en zeer glad.

Papier: Pontinhado Vertical
Periode: 1915 - 1920
Gom: wit glanzend en glad
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: wit papier met verticale rijen streepjes
Zegels: Portugal en meeste Koloniën
tevens: Portugal en Azores Londense drukken uit 1926
en: Madeira andere tekening uit 1928
en: Portugal en Azores Nieuwe tekening uit 1930

PONTINHADO HORIZONTAL

Door de vellen papier bij het drukken een kwart slag te draaien ontstaan horizontale streepjes. Er zijn slechts enkele zegels hiermee bekend vooral uit de eerste oplagen van 1915.

Bij de nieuwe tekening uit 1930 is horizontaal opeens de gewone soort, terwijl vertikaal hier ietsje moeilijker gevonden wordt.

Papier: Pontinhado Horizontal
Periode: 1915
Gom: wit glanzend en glad
Tanding: 15x14
Bijz: wit papier met horizontale rijen streepjes
Zegels: Portugal , -, 2-rood, 2-, 5-blauw, 7--bruin, 8-grijs
Azores, Macau (2-lichtgroen Tanding 12x11-)
tevens: Portugal Londense drukken uit 1926 (alleen 1 esc.)
en: Portugal en Azores Nieuwe tekening uit 1930

LISO

Liso betekent glad. Echter deze naam is misleidend, want Liso is juist het meest ruwe papier. Bij doorzicht (tegen het licht houden) ziet het er wolkig uit. De gom is gelig en glimt niet zo erg.

Dit is wel het gewoonste, goedkoopste en meest gebruikte papier. Soms zien de zegels er slecht gedrukt uit door dit ruwe papier.

Liso bestaat met of zonder streepjes (altijd vertikaal) maar minder duidelijk als bij Pontinhado. Bovendien is dit streepjespatroon niet gelijkmatig verdeeld over het papier. Het komt voor dat in het zelfde veldeel sommige zegels wel en andere geen streepjes vertonen en bij sommige Liso-zegels kan verwarring optreden met Pontinhado, want een enkele keer is het streepjespatroon wel duidelijk. De Ncleo maakt nog melding van dun, middel en dik Liso-papier, maar veel verschil heb ik niet gevonden. Erg dun of erg dik papier

is meestal geen Liso maar Acetinado. Bij de Koloniën maakt de Ncleo zich er wel erg makkelijk vanaf door alles Liso te noemen, terwijl dezelfde papiersoorten bij Portugal beter benoemd worden.

Papier: Liso
Periode: 1918 - 1926
Gom: geel en bobbelig
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: ruw en wolkig papier, soms verticale rijen streepjes
Zegels: Portugal en meeste Koloniën
(niet vermeld in Ncleo : Portugal 12-groen T12x11- met papier Liso)

CARTOLINA

Cartolina betekent karton. Het is heel dik en stevig papier. Waarschijnlijk als noodmaatregel gebruikt bij gebrek aan ander papier, want er zijn slechts weinig zegels bekend.

Papier: Cartolina
Periode: 1920 - 1921
Gom: gelig, niet glad
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: zeer dik en ondoorzichtig
Zegels: Portugal, Azores, Angola
(niet vermeld in Ncleo : Portugal 40-bruin T12x11- met papier Cartolina)

ACETINADO FINO

Acetinado is tamelijk glad papier en soms glimt het zelfs wat op de voorkant van een zegel. Fino betekent dun. Bij alle zegels zijn horizontale rijen streepjes te zien. De gom is wit tot gelig, niet erg glad. Er bestaan ook zegels met doffe geribbelde gom, alsof het met een kwast is aangebracht. Zegels met zulke gom zijn altijd Acetinado Fino. De Ncleo vermeldt vaak dezelfde prijs voor Liso en Acetinado, maar vaak is de Acetinado-zegel moeilijker te vinden.

Papier: Acetinado Fino
Periode: 1920 - 1924
Gom: gelig niet glad of dof geribbeld.
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: zeer dun en doorzichtig, met horizontale rijen streepjes
Zegels: Portugal, Azores, Angola, Cabo Verde, Guin, India, Macau, Mozambique

ACETINADO ESPESSO

Espresso betekent dik. Het papier is niet zo dik en stevig als Cartolina. Verder heeft het de kenmerken van Acetinado Fino (tamelijk glad) en als men goed kijkt zijn soms zelfs de horizontale rijen streepjes te zien. De gom is glad wit tot gelig.

Papier: Acetinado Espresso
Periode: 1920 - 1924
Gom: glad wit tot gelig
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: dik, soms met horizontale rijen streepjes
Zegel: Portugal, Azores, Angola, Mozambique

AZULADO

Dit papier is lichtelijk blauw gekleurd. Het is heel dun en heeft ook horizontale rijen streepjes.

Papier: Azulado
Periode: 1920
Gom: ???
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: dun blauwachtig met horizontale rijen streepjes
Zegels: Portugal : -, 2-oranje, 4-groen, 10 op - opdruk

AMARELADO VERTICAL // AMARELADO HORIZONTAL

Amarelo is het Portugese woord voor geel. Dit papier is lichtgeel tot bruin gekleurd en heeft ook de rijen streepjes horizontaal of vertikaal. Er zijn niet veel zegels op dit papier uitgegeven, maar de zegels die bestaan, zijn meestal zowel horizontaal als vertikaal bekend.

Papier: Amarelado Vert. / Hor.
Periode: 1920
Gom: geel en bobbelig
Tanding: 15x14 en 12x11-
Bijz: geel tot bruin met horizontale / vertikale rijen streepjes
Zegels: Portugal : 1-bruin, 2-oranje, 4-groen Azores, Angola, Cabo Verde, Congo, Guin, Mozambique, S.Tom e Principe

PONTINHADO-PAPIER MET WATERMERK : CRUZ DE CRISTO

In de Koloniën wordt vanaf 1932 een nieuw type Ceres uitgegeven, gedrukt op papier met watermerk. Het papier is Pontinhado zowel vertikaal als horizontaal.

Papier: Pontinhado Vert. / Hor. met watermerk Cruz de Cristo
Periode: 1932 - 1938

Gom: glanzend wit
Tanding: 12x11-
Bijz: met horizontale / verticale rijen streepjes en watermerk
Zegels: Angola, Cabo Verde, Guin, S.Tom e Principe

RUW PAPIER MET VEZELTJES EN MET WATERMERK : CRUZ DE CRISTO

Vanaf 1938 worden in alle Koloniën de Imperio-zegels gebruikt, maar deze zegels worden kennelijk te duur (groot formaat, kostbaar druk-procédé, buitenlandse drukkerij), zodat in de jaren vlak na de tweede wereldoorlog teruggегреpen wordt op Ceres-zegels, nu echter op zeer ruw papier met watermerk, waarin grove vezels te zien zijn.

Een zegel van Guin is nog niet gevonden maar het is waarschijnlijk dat deze ook bestaat.

Papier: Ruw papier met vezeltjes met watermerk Cruz de Cristo
Periode: 1945 - 1948
Gom: glanzend wit
Tanding: 12x11-
Bijz: ruw papier met vezeltjes en met watermerk
Zegels: Angola, Cabo Verde, S.Tom e Principe

Het is interessant hierbij op te merken dat in de andere Koloniën na 1945 ook zegels herdrukt worden op ruw vezelig papier met watermerk. Dit zijn: Lusiadas (Mozambique) en Padroes (India en Macau).

Meer papiersoorten vermeldt de Ncleo niet, maar er is nog wel meer: Er bestaan zegels op vertikaal gelijnd papier (doorlopende lijnen) en dun glad papier met ruitjespatroon (gekruiste doorlopende lijnen die zeer dicht opeen staan).

Na 36 jaar komt er dan een eind aan het gebruik van Ceres-zegels.

De hierbij afgebeelde brief uit Angola, is gestempeld op de laatste dag van geldigheid : Nova Lisboa 31-12-1948.

Aanvullingen en eventuele opmerkingen gaarne richten aan:
D. Glaudemans

Nieuwe uitgiften

SPANJE

3Mei'91. Cultureel erfgoed - porselein en keramiek - beroemde pottenbakkerijen. Blok waarin 4x25Pts. (a) Talavera - een pot voor een apotheek (17e eeuw); (b) Buen Retiro - een mannenfiguur (18e eeuw); (c) Pickmann - een siervaas (19e eeuw); (d) La Moncloa - een schotel (19e eeuw). Op de zegels het logo van de betreffende pottenbakkerijen.

28Mei'91. Europa CEPT 1991 - Europa in de Ruimte. 25Pts. Parabolische antennes van het INTA-NASA ruimtestation te Robledo de Chavela; 45Pts. de satelliet Olympus I.

6juni'91. Geboorte- of sterfdagen van beroemde personen. 15Pts. Pater Luis Ponce de León (1527-1591), theoloog aan de Universiteit van Salamanca; 15Pts. pater Juan de la Cruz (1542-1591), kerkgeleerde; 25Pts. Ignatius van Loyola (1491-1556), stichter van de Orde der Jezuiten; 25Pts. Abd Al Rahman III Al Nasir, kalief van Cordoba en aldaar in 891 gestorven.

29Juli'91. Madrid culturele hoofdstad van Europa (in 1992). 15+5Pts. De Apollo fontein; 25+5Pts. het standbeeld van Don Alvaro de Bazán, markies van Santa Cruz; 45+5Pts. het gebouw van de Bank van Spanje; 55+5Pts. het Instituut van San Isidro.

6Sept.'91. 100-Jarig bestaan van de zangvereniging "Orfeo Catala". 25Pts. Een humoristische voorstelling van een zangkoor.

9Sept.'91. Ambachtelijk handwerk - houten gebruiksvoorwerpen. Blok waarin 6x25Pts. (3 rijen van 2 zegels, per rij

zijn de zegels gescheiden door een vig-net). (a) Een medicijnkast (Baskenland); (b) een keukenkast voor het opbergen van aromatische kruiden (Castilië, 19e eeuw); (c) een rechte stoel (Murcia, 19e eeuw); (d) een schommelwieg (Andalusië); (e) een reiskist (Toledo); een kist voor de bruidsschat (Lleida, 19e eeuw).

10Sept.'91. Wereld Visserijtentoonstelling Vigo '91. 55Ptas. Handen die een net uit het water trekken.

30Okt.'91. Olympische Zomerspelen 1992 te Barcelona - symbolische voorstellingen van verschillende takken van sport. 15+5Ptas. Tennis; 25+5Ptas. tafeltennis; 55+5Ptas. schieten.

15Okt.'91. 500e Jaardag van de ontdekking van Amerika - personen die iets te maken hebben gehad met deze ontdekkingsreis. 15+5Ptas. Garcilaso Gomez Suarez de Figueroa, dichter, bekend onder de naam Garcilaso de Inka; 25+5Ptas. Paus Alexander VI; 45+5Ptas. de

bankier Luis de Santangel; 55+5Ptas. pater Toribio de Paredes.

4Nov.'91. Amerika - UPAEP. 55Ptas. Een nocturlabe (een instrument om 's nachts de juiste tijd te bepalen).

22Nov.'91. Kerstmis. 25Ptas. "De Geboorte van Christus", gravure uit de "Nieuwe Kroniek" van de Peruviaan Guaman Poma de Ayala (Nationale bibliotheek te Kopenhagen); 45Ptas "De Geboorte van Christus", icoon uit de 16e eeuw (Museum van Vologda).

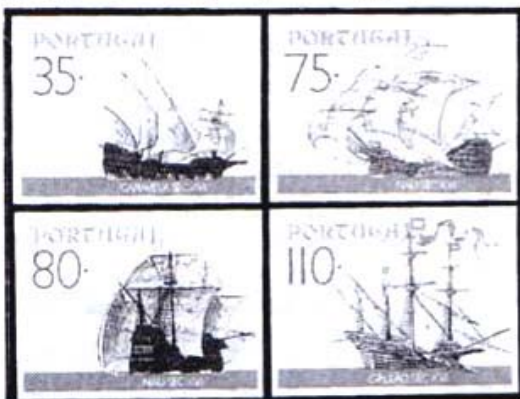

PORTUGAL

27Mei'91. Europalia - gezamenlijke uitgafte met België. Blok 300Esc. Portretten van Isabella van Portugal en Philips de Goede (Museum van Schone Kunsten te Gent).

27Mei'91. De schepen ten tijde van de grote ontdekkingsreizen. 35Esc. Een rond karveel; 75Esc. een groot en zwaar bewapend koopvaardijschip (waterverplaatsing tot 1200 ton); 80Esc. als de 75Esc. zegel; 110Esc. een galjoen. Postzegelboekje waarin de 4 zegels, verkoopprijs 300Esc.

8Juli'91. Portugese kroonjuwelen. 35Esc. Een ceintuur, behorend bij het Grootkruis van Portugal; 60Esc. een scepter; 80Esc.

een sabel met een gouden gevest; 140Esc. een kroon. Postzegelboekje waarin waarin 5x70Esc. De afbeelding op deze zegel toont een juweel in de vorm van een schuifknoop.

2Aug.'91. Historische gebeurtenissen. (A). 100e Sterfdag van Antero de Quental (1841-1891): 35Esc. Portret van de schrijver en links georiënteerde politicus; (B) 500e jaardag van het begin van de mis-sie in Congo: 110Esc. Het dopen van de Kroonprins van Congo.

4Sept.'91. Moderne architectuur. 35Esc. Het gebouw van de bouwkundige faculteit van de Universiteit van Oporto, ontworpen door de architect Siza Vieira;

60Esc. "Torre do Tombo", ontworpen door het architectenbureau van Arsénio Cord-eiro; 80Esc. de spoorbrug over de Douro rivier, ontworpen door ir. Edgar Cardoso; 110Esc. de autosnelweg Setubal-Braga.

9Okt.'91. Olympische Zomerspelen 1992 te Barcelona.

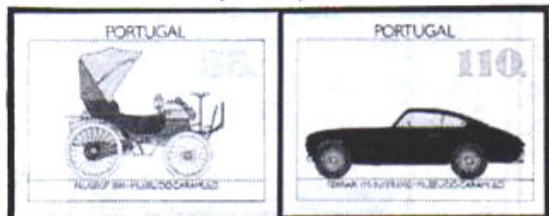
35Esc. Paardensport - concours hippique; 60Esc. schermen; 80Esc. geweer-schieten; 110Esc. zeilen.

9Okt.'91. De geschiedenis van de Portu-gese Posterijen. 35Esc. Koning Manuel I richt in 1520 de Algemene Postdienst op; 60Esc. het onder één leiding brengen van de Posterijen en de afdeling Telegrafie in 1881; 80Esc. het onderbrengen van de Telefoondienst in de vanaf nu geheten PTT. Blok 110Esc. Alle vormen van he-dendaagse telecommunicatiemiddelen.

15Nov.'91. Portugese musea - het auto-mobiel museum te Caramulo. 35Esc. Peugeot Tipo 19 (1899); 60Esc. Rolls-Royce Silver-Ghost (1911); 80Esc. Bugatti 35B (1930); 110Esc. Ferrari 195 Inter (1950). Blok waarin 2x2 zegels à 70Esc., diagonaalsgewijs geplaatst (a) Mercedes Benz 380 K (1934); (b) Hispano-Suiza H6b (1924).

15Nov.'91. Installatie van 5 frankeerma-chines van het merk "Couzet". Deze FRAMA's zijn voorzien van een weegin-richting, indicaties voor de wijze van ver-zending (normaal, luchtpost etc.) en ge-

ven dan de juiste porto weer. Deze FRA-MA's geven ook wisselgeld terug. De la-bels tonen een gebouw op zuilen.

ACORES

2Aug.'91. Traditionele ambachten. 35Esc. Het maken van dakpannen; 65Esc. mo-zaïek-leggers (veel binnenplaatsen van huizen hebben een mozaïekvloer); 70Esc. het winnen van vulcanisch gesteente dat, na bewerking, dient voor versiering van gevels van kerken en huizen; 110Esc. het maken van trottoirtegels.

15Nov.'91. Transportmiddelen. 35Esc. De zeilsloep "Helena" (1918-1970); 60Esc. een Beechcraft CS (1947); 80Esc. de mo-torboot "Cruzeiro do Canal" (1987); 110 Esc. een ATP British Aerospace (1991).

